

Калашник Є., Фіголь Т., студентки
Чайкіна А.О., к.е.н., доцент кафедри менеджменту і логістики
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Соціальна відповідальність підприємства є важливою соціально-економічною та управлінською складовою системи управління національною економікою. Саме тому розглядати її потрібно як управлінську проблему та невід'ємну частину стратегічного управління підприємством. В Україні соціальна відповідальність підприємства розглядається в контексті «соціального партнерства», «благодійності», «соціального діалогу». У разі спрямування коштів на благодійну діяльність запроваджено пільгове оподаткування прибутку. Проте підтримка соціальних проектів з боку компаній та державних органів влади є слабкою, відсутні стимули щодо їх реалізації, наявна пасивність громадськості, бізнес-організацій, індивідів відносно пошуку шляхів побудови взаєморозуміння у даній сфері та недовіра до соціальних проектів бізнесу [1].

Соціальна відповідальність українських компаній та організацій переважно спрямована на трудові відносини і заходи щодо захисту здоров'я та безпеки споживачів. Менш поширеними є заходи щодо захисту природних ресурсів та взаємодії з громадою: лише третина компаній здійснює соціальні інвестиції в розвиток громади, половина – не проводить заходів з охорони навколишнього середовища.

Необхідність розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні зумовлена низкою чинників, а саме:

низький рівень корпоративної культури та, як наслідок, фінансова й економічна слабкість більшої кількості суб'єктів в Україні, діяльність яких спрямована на виживання;

недотримання правових норм і деформація правової свідомості, прагнення оминати закон, а не дотримуватися його;

низький рівень поінформованості суспільства про роль бізнесу через його порівняно коротку сучасну історію та практику реалізації ним власної соціальної відповідальності;

нерозуміння бізнесом та суспільством основних завдань і механізмів реалізації СВБ через термінологічну (нормативну) невизначеність;

закритість більшості українських суб'єктів господарювання для широкої громадськості, детальні відомості про діяльність є закритою інформацією для внутрішнього користування;

дисбаланс складових реалізації політики соціальної відповідальності українськими компаніями [2].

Можна виділити такі показники, що перешкоджають впровадженню соціальної відповідальності у практику господарювання:

дефіцит фінансових ресурсів;

недосконалість (відсутність) нормативноправової бази;

відсутність стимулів;

відсутність прозорих механізмів контролю за використанням коштів, спрямованих на соціальну відповідальність;

відсутність спеціальних навичок та знань;

відсутність бачення потенційних вигід від впровадження соціальної відповідальності [3].

Більшість компаній переходять від благодійної діяльності до соціальних інвестицій, спрямованих на вирішення найбільш гострих соціальних проблем у сфері освіти, охорони здоров'я та праці, що дозволить не тільки підтримувати баланс інтересів бізнес-спільноти з інтересами держави і суспільства, а й буде мати позитивний ефект від управління соціальним інвестуванням як для самих організацій, так і для суб'єктів соціальної сфери [4].

Перспективи розвитку програм соціальної відповідальності в Україні пов'язані з:

формуванням державних механізмів стимулювання системного вдосконалення соціальної відповідальності суб'єктів господарювання;

збільшенням кількості суб'єктів господарювання, що розробляють, реалізують власні стратегії соціальної відповідальності, добровільно складають і щорічно оприлюднюють нефінансову звітність;

використанням кращих практик соціальної відповідальності українського бізнесу щодо етичної поведінки, покращення умов праці;

захистом і вдосконаленням соціально-трудових прав робітників;

дотриманням сучасних стандартів безпеки праці та розвитку людини;

захистом прав споживачів;

підвищенням рівня зайнятості, у тому числі серед вразливих груп населення;

покращенням життя громад, зниженням диспропорцій регіонального розвитку;

розвитком соціальної відповідальності бізнесу в українському суспільстві як загальноновизнаною тенденцією;

забезпеченням сталого економічного і соціального розвитку країни;

підвищенням конкурентоспроможності економіки;

зменшенням безробіття, послабленням соціальної напруги, підвищенням рівня життя населення та формуванням середнього класу;

більш раціональним використанням природних ресурсів та зниженням рівня забруднень;

активізацією інвестиційних та інноваційних процесів;

полегшенням інтеграції до економічного і соціального простору ЄС [2].

Наразі в Україні соціальна відповідальність знаходиться на низькому рівні. Проте останніми роками спостерігається деяка активізація стосовно даної сфери, що свідчить про те, що країна має перспективи щодо розвитку соціальної політики на підприємствах. Отже, для підвищення рівня соціально активних компаній необхідно на законодавчому рівні затвердити відповідні документи (закони, стратегії, концепції), які будуть спонукати підприємства до реалізації у своїй діяльності соціальних програм.

Список використаних джерел

1. Топішко І.І. Соціальна відповідальність підприємства в Україні: проблеми забезпечення та шляхи підвищення. *Причорноморські економічні студії*. 2016. №12. С. 97-98.

2. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. Навч. посіб. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. С. 150-154.

3. Запухляк В. М. Проблеми та перспективи розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2011. С. 98.

4. Яблонська І. В. Корпоративна соціальна відповідальність як напрям розвитку сучасного менеджменту. Державний університет «Житомирська політехніка». URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/184.pdf>.